

Arapça Gramerinde Ustalık

8. Ünite: Mübalağa Sigası (Abartılı İsmi Fail)

ADIM ADIM KAİDELER VE ÖRNEKLERLE ANLATIM

Eylemin Sesi: Normal mi, Şiddetli mi?

Normal Durum

Playfair Display
İsmi Fail (Yapan)

Kâzib (Yalan söyleyen) كَاذِب

Mübalâğa / Şiddet

Playfair Display
Mübalâğa Sigası (Çokça Yapan)

Kezzâb (Yalancı / Çok Yalan Söyleyen) كَذَّاب

Arapçada bir eylemi yapanı anlatmak için "İsmi Fail" kullanılır. Ancak eylem aşırı, sürekli veya şiddetli yapılıyorsa kalıp değişir.

Formül: Kök + Vezin = Şiddet

Tanım: Sülası (üç harfli) fiillerden türetilen, eylemin çokça yapıldığını veya failin o eylemle sıfatlandığını gösteren isimdir.

📖 Bu kalıplar genellikle 'semaî'dir (işitilerek öğrenilir), ancak 5 temel kıyasi vezin vardır.

5 Temel Vezin (Kalıp)

1

فَعَالٌ

Fa'âl

En Yaygın

2

مِفْعَالٌ

Mif'âl

3

فَعُولٌ

Fa'ûl

4

فَعِیلٌ

Fa'îl

5

فَعِیلٌ

Fa'il

Bu vezinlerin 'melodisini' hafızanıza kazıyın. Kelimenin vurgusu anlamın gücünü taşır.

 Bu vezinlerin 'melodisini' hafızanıza kazıyın. Kelimenin vurgusu anlamın gücünü taşır.

1. Vezin: Fa'âl (فَاعِل)

Güçlü ve Sürekli Eylem

فَاعِل

- Akkâl (أَكَّال): Çok yiyen, obur. (Kök: Ekele)
- Semmâ' (سَمَّاع): Çok dinleyen. (Kök: Semia)
- Ghaffâr (غَفَّار): Çok affeden. (Kök: Ghafera)

Şedde vurgusuna dikkat! Anlamı katlayan ana unsurdur.

2. ve 3. Vezin: Süreklilik ve Sıfat

Fa'ûl (فَعُول)

Eylemin failde yerleştiğini ve kalıcı olduğunu anlatır.

فَعُولُ

- Ghafûr (غَفُور): Çok bağışlayan.
- Şekûr (شَكُور): Çok şükreden.

Fa'îl (فَعِيل)

Allah'ın sıfatlarında yaygındır.

فَعِيلٌ

- Rahîm (رَحِيم): Çok merhametli.
- Semî' (سَمِيع): Hakkıyla işiten.

4. ve 5. Vezin: Alet ve Nitelik

Mif'âl (مِفْعَال)

Başta 'Mim' harfi ziyadesiyle yapılır.

مِفْعَالُ

- Mihzâr (مِهْذَار) - Çok konuşan / Geveze.

⚠ **Dikkat:** İsmi Alet kalıbına benzer.

Fa'il (فَاعِل)

Sadece hareke değişimi ile yapılır.

فَاعِلُ

- Hazir (حَازِر) - Çok sakınan, tetikte olan.
- Fatin (فَاتِن) - Çok zeki.

Karşılaştırmalı Analiz: İsmi Fail vs. Mübalağa

Fiil (Kök)	İsmi Fail (Yapan)	Mübalağa Sigası (AŞIRI)	Anlam Farkı
K-Z-B (Yalan)	Kâzib (كَاذِب)	Kezzâb (كَذَّاب)	Biri yalan söyledi, diğeri yalancı.
S-B-R (Sabır)	Sâbir (صَابِر)	Sabûr (صَبُور)	Biri sabrediyor, diğeri sabır timsali.
S-M-A (Duyma)	Sâmi' (سَامِع)	Semmâ' (سَمَّاع)	Biri duyuyor, diğeri kulak kesiliyor.

Kaynak Metin Analizi: Ayetler

سَمَاعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَّالُونَ لِلسُّحْتِ
(Maide 42)
Fa'âl Vezni (Çoğul)

Yalanı çokça dinleyenler, haramı
çokça yiyenler.

إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا
(Nuh 10)
Sürekli Affeden

Şüphesiz O, çok bağışlayandır.

Önemli Nüanslar ve Kurallar

- ✓ **Semaîlik Esastır:** Her fiilden türetilemez. Araplardan işitildiği şekliyle kullanılır.
- ✓ **Geçişlilik:** Mübalağa sigası, türetildiği fiil gibi nesne alabilir.
- ✓ **Cinsiyet Uyumunu:** Genellikle 'ta-i marbuta' (ö) alarak dişil yapılır (Örn: Sabûra).
- ✓ **İstisna:** 'Fa'ûl' vezni bazen hem kadın hem erkek için ortak kullanılabilir.

Sıra Sende: Dönüşümü Tamamla

Aşağıdaki boşlukları fiilin mübalağa sigasıyla doldurun.

Mümin zorluklara karşı
çok sabırlıdır.

Fiil: **Sabera** → [?]

Cevap: Sabür (صَبُورٌ)

Bu adam çok yemek yer.

Fiil: **Ekele** → [?]

Cevap: Akkâl (أَكْأَلُ)

Allah tövbeleri çokça
kabul edendir.

Fiil: **Tebe** → [?]

Cevap: Tevâb (تَوَّابٌ)

Pekiřtirme: Vezni Bul

Cebbâr (جَبَّار)

Hangi Vezin?

Fa'âl (فَعَّال)

Alîm (عَلِيم)

Hangi Vezin?

Fa'îl (فَعِيل)

Mikdâm (مِقْدَام)

Hangi Vezin?

Mif'âl (مِفْعَال)

Fatin (فَطِن)

Hangi Vezin?

Fa'il (فَعِيل)

8. Ünite Özeti: Mübalağa Sigası

İsmi Fail'den daha güçlü, daha kalıcı, daha yoğun.

“

Bir kelimenin yapısını değiştirmik, dünyayı algılayış biçimimizi değiştirir. ‘Bilen’ (Alim) olmak ile ‘Her şeyi hakkıyla bilen’ (Allâm/Alîm) olmak arasındaki fark, işte bu harflerde gizlidir.

Teřekkürler

Başarılar Dileriz.